Det er dejligt at være liberal.
Og det er dejligt at kunne indlede den politiske forhandling her på Venstres landsmøde for den største forsamling af liberale, der nogensinde er mødt op til landsmødet.
Men - er der noget at sige til dét?
Nu kan vi jo se, at vore ideer og vort arbejde bærer frugt. Nu kan vi samles i tillid til, at det nytter noget at fortsætte.
Bedre grundlag for en drøftelse af tidens store politiske udfordringer kan vi ikke ønske os.
Tak - til liberale frændepartier fra nord og syd for de hilsener, I har bragt os. Tak fordi I nøder op og bærer vidnesbyrd om de holdninger, der knytter os sammen.
Det, der forener os alle her i dag, er vor liberale grundholdning.
Det at være liberal, er at have en forestilling om livet med dybe rødder. At have troen på, at ethvert menneskeligt væsen må være frit, for at det kan opfylde sin egen uafhængige skæbne.
Ikke kun friheden fra noget. Men i nok så høj grad friheden til at gøre noget. Og en frihed, der er snævert forbundet med socialt ansvar - ansvaret for, at ingen lades i stikken.
Liberalismen tilbyder frihed efter mange års kollektiv omklamring. Og den tilbyder en ægte social solidaritet - i modsætning til de skæve og forvoksede systemer, som er vokset op i ly af socialistiske eksperimenter:
En økonomi, der fremmer den enkeltes virkelyst med mindst mulig offentlig indblanding og bureaukrati i bevidstheden om, at det er det private erhvervsliv, der skal tjene de nødvendige penge hjem til os alle.
En offentlig sektor, der bærer præg af, at den er til for borgernes skyld.
Et skolevæsen, der i samarbejde med hjemmene lægger vægt på indhold og kvalitet og grundlæggende kundskaber.
Et sundhedsvæsen, der er til for den syge - ikke for institutioner og organisationer.
En socialpolitik, der giver hjælp til selvhjælp.
Ja, - jeg kunne blive ved.
Det er let at have idealer og principper, når man ikke har indflydelse og ansvar.
Men ingen kan i dag være i tvivl om, at Venstre i de sidste to år i konkret handling har arbejdet for at udmønte vore liberale idealer og principper.

Vi har præget samfundets udvikling - og det har vi gjort i en sådan grad, at der ikke er grund til her i dag at fremhæve vores indsats ved at sværte oppositionen til.
Vore idéer og resultater taler for sig selv.
Men ét vil jeg dog sige: Når oppositionen betragter det danske samfund og folk, ser den skumringstimen for os alle.
Den har tabt troen på fremtiden. Og sig selv.
Sådan ser vi ikke på det. Vi ser morgenrøden - som vi lige har sunget om. Vi har ikke mistet troen på et Danmark i fremgang. Og vi har ikke mistet troen på os selv.
Da Henning Christophersen sidste år indledte den politiske forhandling ved Venstres landsmøde i Vejlby-Risskov Hallen, sagde han bl.a.:
"Vi dannede en regering, da Danmark økonomisk og socialt var ført til afgrundens rand. Vi har i løbet af det første år drejet udviklingen på næsten alle punkter. Vi kan nu se frem til år, hvor de positive resultater for beskæftigelse, produktion og velfærd vil melde sig ét efter ét."
Henning Christophersens forudsigelse har holdt stik. Vi kan i dag se tilbage på endnu et år, hvor produktion og beskæftigelse er steget - sammen med befolkningens velstand og velfærd.
Nogen har glemt, at for to år siden kunne vi ikke åbne avisen uden at læse om konkurser i industrien og tvangs- auktioner i landbruget. De små handlende måtte dreje nøglen om i deres butik. Arbejderne fik fyresedlen.
Billedet er vendt: Optimismen har slået rod. Der investeres, produceres, eksporteres - som aldrig før. Landbrugets indtjening stiger - ikke nok - men den stiger. Der er så mange i arbejde som aldrig før - og tilgangen af nye arbejdspladser sker i de erhverv, som skal give os grundlaget for fremtidens fortsatte velstand.
Vi er nået langt. Men endnu er der store opgaver at løse.
For midt i den optimistiske himmel hænger der en stor sky.
Det er vores gæld. Både Danmarks gæld til udlandet og den indenlandske statsgæld, som skyldes de senere års meget store underskud på statens finanser. Også her har vi bremset en uhyggelig udvikling. Men opgaven er langtfra løst. Vi har i mange år levet over evne. Nu skal renterne betales. Og så nytter det ikke noget at sige, at hvis bare ikke de renter var der, så havde vi nu balance i tingene.
For renterne er der. Og de skal betales.
For Venstre er målet et trygt samfund - også for vore efterkommere. Derfor tager vi

problemerne med gæld og rente særligt alvorligt. Men vi gør det ikke som økonomiske mørkemænd. Vi gør det tværtimod med al den optimisme og fremtidstro, som følger af at have fået lov til at demonstrere, at det rent faktisk kan lade sig gøre at vende udviklingen. Det har vi vist! Og nu vil vi vise, at vi ikke vil solde de første resultater op, før vi er nået ind på sikker grund.

Den danske befolkning véd udmærket, hvordan tingene hænger sammen i økonomien. Det viser opslutningen om regeringens økonomiske politik.

Vi har jo også set, at et flertal i befolkningen fortsat mener, at der bør føres en stram økonomisk politik her i landet - en stram økonomisk politik med tilbageholdenhed i lønudviklingen.

Alle ved jo godt, at konkurrenceevnen ikke tåler at blive forringet. Det bliver den, hvis vi bevilger hinanden nedsat arbejdstid og lønforbedringer. Og så mister vi det fodfæste, vi omsider har generobret ude på eksportmarkederne. Hvad dét betyder, har vi kun i alt for frisk erindring - nemlig svigtende afsætning og stigende arbejdsløshed.

Sådan hænger tingene sammen - og derfor bliver næste års overenskomstforhandlinger helt afgørende.

Der vil naturligvis være kredse, som ønsker at udnytte disse overenskomstforhandlinger i politisk øjemed.

Til forsøg på at tvinge regeringen bort.

Men jeg tror på fornuften. På den sunde fornuft.

Jeg vil gerne rydde den misforståelse af vejen, at vi i Venstre skulle have noget særligt imod faglige organisationer. Det har vi naturligvis ikke. Friheden til at organisere sig er også en frihedsret - og i vort moderne samfund er det naturligt og uundværligt, at lønmodtagerne organiserer sig.

Men vi må have sikkerhed for, at disse organisationer ikke udvikler sig til magtapparater, som varetager andre interesser end medlemmernes.

Det er kun få måneder siden, store dele af den danske befolkning fik rystet og truet deres hverdag, da man skulle knægte nogle få udbryderes ret til frit af organisere sig, som de ønskede det. Jeg tænker på HT-KONFLIKTEN, som brød ud, fordi nogle mennesker ikke ønskede at betale tvangsbidrag til et bestemt politisk parti.

Der blev sagt mange ubehagelige ting i den anledning - vi hørte toner, som slet ikke

harmonerer med dansk sindelag
og dansk demokrati - men var det "folkets stemme"? Var det det enkelte fagforeningsmedlems stemme, vi her hørte? Jeg tror det ikke. Det vi hørte var urettens, magtmisbrugets stemme. Ikke den danske lønmodtagers.
Venstre har i sin historie bestandig vendt sig imod magtmisbrug og magthavere, der tramper på folks frihed. Det må vi aldrig holde op med. Vi må huske, hvad en af Venstres første ledere, Kresten Berg, sagde: "Gå aldrig på akkord med uretten!"
Friheden må igen sættes i højsædet her i landet.
Men friheden er ikke en ubegrænset frihed for den enkelte. Begrænsningen ligger i, at vi også må respektere ethvert andet menneskes frihed.
Derfor et det så vigtigt, at magtbalance-princippet, som vore demokratiske systemer hviler på, ikke sættes ud af spillet.
For magtbalancen sikrer jo netop friheden.
Derfor finder vi som liberale, at det er så vigtigt for vort folkestyre at beskytte adskillelsen af den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt.
I år har vi oplevet, at oppositionen her i landet har forsøgt at pille ved vort fint opbyggede magtbalancesystem.
Den har forsøgt at gøre folketinget til den dømmende magt i sagen om det løbske missil.
Den har forsøgt at gøre folketinget til den udøvende magt i IBM-sagen om en byggegrund i Allerød.
For nu blot at nævne et par enkelte eksempler.
Der er jo desværre mange flere.
Det bliver let til demokrati baseret på tilfældige folkestemninger - i stedet for demokrati baseret på magtbalance og saglig forvaltning.
Det forflygtiger ansvaret.
Magt og ansvar må følges ad. Det princip skal vi værne om.
Et område, hvor regering og folketing beklageligvis har stået skarpt over for hinanden i det forløbne år, er udenrigs- og sikkerhedspolitikken.
Det er et område, som der traditionelt har været bred politisk enighed om, i hvert fald når det drejer sig om de store linier. Denne enighed er nu brudt.
For regeringen - og for venstre - har dette ført til nogle meget vanskelige valg:
Skulle vi acceptere at få pålagt opgaver, som vi mente ville svække Danmarks

sikkerhed og internationale anseelse - og tillige søge at udføre disse opgaver loyalt, sådan som enhver regering må udføre opgaver, den pålægges af et flertal i Folketinget - - eller skulle vi nedlægge arbejdet i protest, vel vidende, at andre stod parat til at overtage magten?

Havde vi valgt den sidste løsning, at nedlægge arbejdet - ja, så vidste vi, hvem der ville komme til. Og vi vidste også, at den del af arbejdet, som består i at genoprette dansk økonomi, dermed var tabt på gulvet endnu engang, måske endda den sidste og afgørende gang.

Vi må nemlig huske på, at en genopretning af dansk økonomi - og dermed en sikring af fremtidens politiske og sociale balance her i landet - også er et vigtigt bidrag til landets sikkerhed og internationale anseelse.

Tingene hænger sammen. Og det er da også glædeligt, at vi hos vore allierede og andre internationale samarbejdspartnere har høstet stor anerkendelse for resultaterne på økonomiens område - et område, som var begyndt at vække stor bekymring blandt vore venner i den vestlige verden.

Denne anerkendelse har nok givet os et ganske stort tøjrslag på andre områder, hvor vi har skuffet vore venner og allierede. Men vi har her trukket på én konto, som ikke er uudtømmelig. Derfor håber jeg, at de indrepolitiske opgør om dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik kan bringes til ophør.

Vi er et lille land - og et udsat land, se bare på landkortet. Vi kan ikke sige "helle" og stole på, at vi får lov til at stå udenfor omverdenens konflikter. Og vi kan kun yde vort bidrag til mindskelse af disse konflikter, hvis vi sætter os i respekt overfor omverdenen gennem vor adfærd på den internationale scene - en respekt, som ikke opnås ved flotte erklæringer, men alene gennem udvist solidaritet, og vilje til at bære vor del af byrderne.

Derfor skal jeg i dag opfordre til omhyggelig eftertanke.

Vi er ved at nærme os en korsvej, som berører selve Danmarks NATO-medlemsskab.

Et bredt flertal i Danmark ønsker fortsat dansk medlemsskab af NATO.

Derfor må man tænke sig grundigt om, før man risikerer at bringe dette medlemsskab i fare.

Lad os tænke os godt om, i den kommende tid.

Lad os drøfte tingene grundigt og roligt.

Emnet er for alvorligt - og der står for meget på spil - til
at vi må forhaste os.
Også i vort forhold til Det europæiske Fællesskab på det økonomiske område bliver vi bedømt på vore handlinger - og vore muligheder afhænger heraf.
Europadebatten i Danmark har alt for ofte en alt for sur tone. Og ensidig.
Det er så let at få øje på det negative, det sure, ja det latterlige ved EF-samarbejdet - når bare man har troldsplinten i øjet, og skyklapperne godt skruet på.
Jamen - lad os så sige til modstanderne og skeptikerne, alle dem der brokker sig og stritter imod det europæiske samarbejde: Tag skyklapperne af, venner! Se dog på alt det positive og spændende i verden omkring Jer! - Og prøv så at forestil Jer et Danmark udenfor EF: Det ville være et forarmet Danmark, med uhyggelig stor arbejdsløshed, sociale spændinger, et landbrug langt ude over fallittens rand, et ensomt og forladt Danmark, fattige som vi er på de naturrigdomme, der sætter andre i stand til at stå alene.
Danmark er bedst tjent med at være med i udformningen af fremtidens Europa - det Europa, der har muligheden for at hamle op med konkurrencen fra USA og Japan, når* bare vi tager os sammen til at begynde at indhente deres forspring.
Vi må være med dér, hvor beslutningerne træffes - som respekterede europæere. Og derfor er det så vigtigt, netop i disse år, at der ikke kan sættes spørgsmålstegn ved, om Europa nu også føler sig bedst tjent ved at have os med. Der er så mange udfordringer at tage op. Verden omkring os udvikler sig hastigt.
Det er blevet så populært at tale om "den internationale krise", og så bruge den som en sovepude, som en undskyldning for, at vi måske ikke altid føler at have klaret os godt nok.
Men det er jo ikke bare "krise", der møder os, når vi ser os omkring. Det er jo i lige så høj grad "forandring": Det er ny teknologi, nye økonomiske og politiske samarbejds-mønstre - altsammen noget, som kan få den modløse og fantasiløse reaktionære til at mumle "krise" med forskrækkelse i stemmen - - men som jo bør betragtes som udfordringer, vi ikke må lade ligge.
Venstres fornemste opgave i de kommende år er at gøre Danmark skikket til at tage disse udfordringer op.
Det gør vi bedst ved at fortsætte det arbejde, vi er i gang med, arbejdet med optøning og liberalisering af stive og bureaukratiske systemer.

Jeg sagde tidligere, at vi er nået vidt - men at der stadig er store opgaver at løse. Opgaverne i de nærmeste år kan deles op i to hovedområder: dels en fortsættelse af den økonomiske genopretningspolitik dels en gennemførelse af det moderniserings- og reformprogram, der kan understøtte de kommende års økonomiske vækst.
En sund økonomi er ikke for Venstre et mål i sig selv.
Det er midlet til at skabe vort samfund. Et samfund, som er økonomisk trygt - og som har en høj social velfærd.
Det er ikke let. Men som politikere skal vi altid vælge den vanskelige vej. Det er vor opgave. Dertil er vi valgt. Vi er valgt til at løse problemer - ikke til at krybe udenom.
Det gælder også, når det drejer sig om forholdet mellem kommuner og stat.
Ingen kan være i tvivl om, at Venstre støtter en politik,
der gør det muligt at træffe beslutningerne i "de yderste
bæredygtige led", som det er sagt. Det kommunale selvstyre er en af Venstres mærkesager.
Ingen er heller i tvivl om kommunernes enorme vægt i Danmarks samfundsøkonomi: Halvdelen af de offentlige udgifter i Danmark udbetales af kommunerne - og de to trediedele af kommunernes udgifter dækkes af skatter, som er opkrævet af staten, og derefter viderefordelt.
Derfor kan staten naturligvis ikke bare lade som om kommu nerne ikke eksisterer, når der skal lægges snævre rammer for økonomien. Kommunerne må med i disse rammer men indenfor de tammer, der må udstikkes af hensyn til samfundsøkonomien bør kommunerne naturligvis have lov til selv at bestemme, hvad de vil bruge deres penge til.
Det er en vanskelig balancesag at gå for den, der har ansvaret i regeringen for at denne store magtbrik er på plads, når det samfundsøkonomiske puslespil skal gå op. Det er ofte en utaknemmelig opgave. Las os glæde os over, at det er en liberal ildsjæl, dér dygtigt bestrider opgaven!
Moderniseringspolitikken gælder erhvervspolitikken:
Vi skal fremme og fastholde danske virksomheders konkurrenceevne. Vi skal lette tilførslen af den nye teknologi,
som kan bringe os på højde med konkurrenterne. Og vi skal skabe grobund for de mange nye små og mellemstore virksomheder, hvoraf fremtidens store arbejdspladser - dem, der jo virkelig tæller, når regnestykket gøres op - skal vokse

frem.
Moderniseringspolitikken gælder arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken. En dagpengereform, som lægger øget vægt på forsikringsprincippet, som gør systemet smidigere - og dermed bidrager til at sikre den enkeltes tryghed. Og en ekspansiv uddannelsespolitik, der sætter ind overfor ungdomsarbejdsløsheden med bedre uddannelsestilbud - og som uddanner til job og arbejde fremfor arbejdsløshed.
En reform af voksenuddannelserne, der letter tilpasningerne på arbejdsmarkedet til ny teknologi og nye typer job.
En forskningspolitik, der placerer os fremme i første række ved at satse på kvalitet.
Moderniseringspolitikken gælder pensionsområdet, Der er behov for en pensionsreform, som giver mulighed for delpension, så vi ikke tvinger alle til fuld tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og som tager fat på de mange samspil-problemer, der rammer pensionister. Og der skal skabes bedre muligheder for opsparing til egne pensionsordninger.
Moderniseringspolitikken gælder den offentlige sektor - hvor markedsstyring skal kombineres med et friere forbrugsvalg af de offentlige ydelser - og hvor de mange eksisterende plansystemer skal forenkles.
Moderniserings- og genopretningspolitikken gælder også vort skattesystem.
Vi skal have et sundere skattesystem.
Det er åbenbart for enhver, at der er store skavanker i det danske skattesystem - men når der tales om skattereform, er der grund til at slå een ting fast med det samme: Alle kan ikke gå og glæde sig til at skulle slippe billigere i skat. Det er der ganske enkelt ikke råd til i en situation, hvor staten allerede giver halvanden krone ud, hver gang den opkræver en krone i indkomstskat til staten. Det underskud skal vi have væk, før der kan blive tale om skattelettelser.
Men der e£ problemer i øvrigt, som trænger sig på: Den høje beskatning af den sidst tjente krone betyder, at mange lokkes ud i det, der hedder "skattetænkning". Det er lovligt - men det er usundt. Og usundhed kommer man nu engang bedst til livs ved at gå til ondets rod, ikke ved at kurere på symptomerne, ved at sætte nye lapper på systemet.
Det er en vanskelig opgave at reformere skattesystemet - især når der ikke er råd til at ledsage reformerne med skattelettelser. Men det er en opgave, vi må give os i kast med - og det er en opgave, der bedst kan løses af en regering med en liberal

grundholdning.
Husk også på, at det er Venstre som førte an i kampen for at fremme retssikkerheden i vort skattesystem. Det giver os en særlig forpligtelse til fortsat at være aktive på dette område.
På kulturpolitikkens område skal vi sikre, at der støttes nedefra, og ikke trykkes oppefra. Folk skal have kulturtilbud. De skal ikke påtvinges noget.
I den forbindelse er det særligt vigtigt at få brudt Danmarks Radios monopol.
Vi ønsker et TV-2, uafhængigt af monopolinstitutionen Danmarks Radio.
Konkurrence må der til for at sikre mangfoldigheden.
Og et monopolbrud er så vigtig en opgave, at den overskygger mange af de problemer, der for øjeblikket lammer beslutningen herom.
Forudsætningen for et frit samfund er en fri meningsdannelse. Og den trives bedst uden monopoler og indskrænkninger.
Inden jeg runder af, skal der lyde en hilsen fra dette landsmøde til vore regeringspartnere.
Vi ved selv, hvor vanskeligt det kan være, når man sidder med ansvaret, og derfor må give los på ønsker og mål - og det skal vi nok også komme ind på her i dagens løb - men netop derfor skal vi også anerkende, at vore tre samarbejdspartnere i mangfoldige situationer har været villige til det samme — ligesom vi på bl.a. den økonomiske politiks område kan glæde os over saglig støtte fra det radikale venstre.
Det væsentlige politiske spørgsmål er jo her: Hvem er det, der har indflydelse i dansk politik i dag?
Og svaret er klart:
Det er de positive partier - dem, der stemmer for finansloven, dem der i dag fungerer som samfundsbærende partier.
Den sidste tids kongresser og landsmøder har vist, hvilke partier der her er tale om.
Specielt til vore partnere i regeringen vil jeg sige:
De færreste havde vel troet det muligt, at politiske partier - der på talrige punkter er så forskellige - kunne enes om at søge det, der samler, fremfor at bruge kræfterne til at pukke på det, der skiller. Men det er lykkedes. Og her på Venstres landsmøde bør vi især hylde statsministeren for hans indsats, for godt lederskab, for forståelse for samarbejdets vilkår.
Lad mig prøve at sammenfatte det budskab, der skal udgå her fra Venstres

landsmøde:
Der er partier, som har det svært i disse år, og der er politiske modstandere, som gerne vil føje Venstres navn til listen over dem. De kan spare sig anstrengelserne. Dette landsmøde er den bedste demonstration af, at Venstre er i form.
Vi har aldrig været så mange til noget landsmøde, og jeg synes aldrig selv, jeg har fornemmet en sådan tro på Venstres sag, en sådan stolthed over at se liberale tanker blive ført ud i livet.
Og det er jo det, der sker i disse måneder og år. Og det er det, der vil ske i de kommende mange år. Tag ikke fejl af det.
Danmark er under forvandling omsider, og den enkelte dansker er omsider ved at genfinde sig selv.
Stadig færre tror på, at staten kan påtage sig alting. At politikerne kan ordne det hele. At vi hver især er i vores gode ret til at stille krav til andre, men ikke behøver at stille krav til os selv.
Stadig færre tror på, at et samfund kan trives og udvikles og blive lykkeligt, hvis smålighed og misundelse er sprogets vigtigste gloser, hvis det er ligegyldigt om man dygtiggør sig, ligegyldigt om man er flittig, ligegyldigt om man vil øve en indsats og løbe en risiko.
Stadig færre tror på, at alting vil blive bedre, hvis bare det offentlige kræver mere og mere ind. Hvis bare der udstedes endnu flere love og bekendtgørelser og cirkulærer om, hvad vi må - og navnlig ikke må. Hvis bare endnu mere styres fra oven af dem, der mener, at de ved alting bedst.
Der blæser en ny frisk vind over Danmark og lad det blive til et liberalt stormvejr.
Det, der er sket i de sidste par år, er jo ikke alene at statens underskud er blevet mindre, at renten er faldet, at inflationen er mindsket, at arbejdsløsheden har toppet og at det for første gang i lange, lange tider er i de private erhverv, at flere finder arbejde.
Det er vigtige resultater, naturligvis.
Det er forudsætningen for, at vi kan komme ud af vores gæld og igen engang få orden i samfundsøkonomien. Det er forudsætningen for, at andre kan genvinde tilliden til os. Der er
lang vej endnu, men der tales af gode grunde ikke så meget mere om statsbankerot og afgrundens rand. Det er et kapitel i Danmarkshistorien, vi er ved at lægge bag os.

Men lige så vigtigt eller måske endnu vigtigere er de sidste års holdningsændring.
Det er blevet tilladt at tale om frihed igen - om frihed under ansvar.
Det er blevet tilladt at tale om indsats igen - om at yde og ikke kun nyde.
Det er blevet tilladt at tale om kvalitet igen - og faglig formåen.
Det er ikke mere en skam, hvis en virksomhed tjener penge.
Vi har oplevet, hvad der skete, når virksomhederne ikke gjorde det.
Det er ikke mere en skam at ville forbedre sin egen situation og stræbe efter lykken.
Vi har oplevet, hvad der blev resultatet af, at alle i lighedens navn skulle kunne lige lidt.
Det er ikke mere en skam at give udtryk for, at det ikke er ved at fordele fattigdommen, men ved at slide os til større rigdom, at vi kan bevare velfærdsstaten og skabe tryghed for alle, for vi har oplevet, hvad det andet førte til,
Venstre blev født for at bekæmpe reaktionen. Det har vi gjort lige siden, og det gør vi i dag, hvor de reaktionære er dem, der ikke vil tage ved lære af egne fejltagelser, og som ikke vil indse, at kun et rigt samfund har mulighed for at sikre de svageste grupper en god tilværelse, og at kun et retfærdigt samfund kan sørge for, at de også får det.
Et rigt og retfærdigt samfund. Et liberalt samfund.
Det er dét samfund, vi ønsker os.
Det er dét samfund, vi er i færd med at bygge op.
Det er dét samfund, vi kan virkeliggøre, hvis vi har viljen til det og vil bruge kræfterne på det.
Lad os i dag forpligte hinanden på, at det lige præcis er, hvad vi har og hvad vi vil.